

פה סח - ללמוד לדבר מחדש

העולם נברא במאמר, בצירוף מילים. למדנו שסוף מעשה ידי אדם, במחשבתו תחילה. ומחשבה צריכה למילים בשביל לצאת לעולם. ואף כי השפה והמילים נתפשות כאוויר לנשימה, הרי אין לתאר את מעשה ידי האדם ללא מילים. עד שאדם לא אומר לעצמו אעשה כיסא, לא יהיה כיסא. ומה המפעל העצום הזה של האדם יוצא ממילים, תלוי במילים וחוזר למילים, ככה העולם שנברא ממחשבה חוץ יקומית שהתלבשה במילים "יהי אור", "יהי רקיע", "ויקוו המים", "תדשא הארץ", "ישרצו המים", "תוצא הארץ", "נעשה אדם". הכל תלוי במי שעושה איזה שימוש במילים, בשפה. דע לך, שכל הקילקולים בעולם באים משימוש קלוקל במילים. זהו בדיוק מה שאמרו קדמונים: חיים ומוות ביד הלשון.

מאיר אריאל, מתוך "ד"ר התחכמות"

לפי אריאל, דיבור יוצר מציאות. האם יש לך זיכרון של "דיבור קלוקל" שלך שיצר תקולל במציאות? האם הצלחת לשנות את אופן הדיבור שלך ואת המשמעויות שהוא יצר?

בתקופה המורכבת הזאת, הכאבים הוציאו מאיתנו הרבה מילים. איזה דיבור למדת מהכאבים? איך ניתן ללמד את עצמנו לדבר אושר ושמחה באותה עוצמה ודיוק?

דיוק הכאב וטשטוש האשר. אני חושב על הדיוק שבו בני האדם מתארים את כאבם בחדרי רופא. אפלו אלה שלא למדו קרא וכתב מדיקים: זה כאב מושך וזה כאב קורע, וזה כמו מנסר זה שורף וזה כאב חד וזה קהה. זה פה, בדיוק פה כן. כן. האשר מטשטש הכל. שמעתי אומרים אחר לילות אהבה ואחר חגיגות, היה נפלא הרגשתי כמו בשמים. ואפלו איש החלל שרחף בחלל קשור לחללית רק קרא: נפלא, נהדר, אין לי מלים.

טשטוש האשר ודיוק הכאב ואני רוצה לתאר בדיוק של כאב חד גם את האשר העמום ואת השמחה. למדתי לדבר אצל הכאבים.

את בטח זוכרת את הפלא הזה כשילד מתחיל לתת שמות לדברים. ובכל זאת, בכל פעם שהוא למד מילה חדשה, מילה שהיא גם קצת 'שלהם', של כולם, אפילו המילה הראשונה שלו, מילה יפה כמו 'אור', הלב שלי גם נחמץ קצת באפס קצהו, כי חשבתי - מי יודע מה הוא מאבד ברגע זה, וכמה אינסוף סוגים של זוהר הוא הרגיש וראה וטעם והריח, לפני שדחס את כולם לתוך התיבה הקטנה 'אור', עם הריש הזו בקצה, כמו מתג כיבוי.

דוד גרוסמן, מתוך "שתהיי לי הסכין"

גרוסמן מאיר את המחיר של הדיבור, את הצמצום שהדיבור מצריך. בחוויה האישית שלך, מתי הצדחית עם התיאור הזה של הדיבור? איך זה גרם לך להרגיש?

...כידוע בספרים שפסח רמז פה סח כי מקודם היה הדיבור בגלות כידוע, שעל כן אמר משה רבינו עליו השלום "לא איש דברים אנכי" וכל מי שזוכה להשיג האור של יציאת מצרים שהוא יציאת הדיבור מגלות, שמתעורר בכל שנה באותו זמן כידוע מקדושת הזמנים, יוכל להרבות דיבורים כרצונו. ושמעתי רמז "וישובו ויחנו לפני פי החירות" שצריך להתיישב ולחנות קודם שיוציא פיו לחירות לדבר ככל העולה על רוחו.

ר' צדוק הכהן מלובלין, פרי צדיק, עמלה של תורה - א

לפי ר' צדוק, פסח הוא חלון הצדמוניות להוציא את הדיבור מעבדות לחירות וזה רמז קטן של החג - פה סח. בחוויה שלך, באיזה אופן הדיבור משועבד? מה מבחינך יגרום לו להיות חופשי? ר' צדוק גם מחייב "להתיישב ולחנות" כדי לדבר בחופשיות - מה המשמעות של זה עבורך?

לפעמים מנח הדבור ומוכן לצאת, ואינו יוצא דרך הפה כי-אם דרך הערף, (וממש אפשר לשמע כמה פעמים שהדבור אינו יוצא דרך הפה רק דרך הערף)... ופרעה הוא אותיות הערף שעומד אחורי הקדשה.

מה זה "דיבור דרך העורף" להבנתך? מתי התכוונת לדבר "דרך הפה" ויצאת דיבור "דרך העורף"? מה גורם לך לדעת ואיך אפשר לכוון את הדיבור?

רבי נחמן / ליקוטי מוהר"ן / קמא / תורה קסג

השיר מבטא את "העיוכב ההתפתחות" של המשורר בתנאים הדיבור. האם החוויה המתוארת בשיר מוכרת לך מעצמך? מה לתחושתך יכולות להיות היתרונות של דיבור שהוא בלמידה מתמדת?

עדיין לומד לדבר | יצחק כהן

אני עדיין לומד לדבר. יש משפטים

שעוד לא למדתי להגיד:

אתה טועה. ישול שסך פתח בבקשה.

איך אומרים למשל: איזו יפה את. אני מפחד.

שעת הבקור הסתממה.

אני עדיין לומד לדבר.

יש אנשים שלידם אני שוכח צלילים שכבר

למדתי להפיק. הינחיה על הנעלים.

היעל-איה במשכרת. מישהו שמת לו

מת למשל. מישהו שקבל מכתב פטורין.

מה אומרים לו? אני עדיין לומד לדבר.

מביט לצדדים אחרי כל מלה. בודק שאמרתי נכון.

שזה כן יפה לדבר ככה. יש אנשים שכבר

הספיקו לעצבן אנשים אחרים ואנשים

שמצליחים לשכנע. יש אפלו כאלה

שהבינו איך מוציאים מלים מהלב

ומכניסים אותן ללב של מישהו אחר.

ואני - אני עדיין לומד לדבר